

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av inkomstskattelagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att inkomstskattelagen ändras så, att ett avdrag som beviljas på grundval av skuldbeloppet vid inkomstbeskattningen skall få göras från inkomst av jordbruk vid beskattningen under fem år. Avdraget skall beviljas om den skattskyldige vid utgången av 1993 har minst 280 000 mk i långfristiga skulder som hänför sig till jordbruket. Avdragets maximibelopp skulle vara 50 procent av det skuldbelopp som överstiger 280 000 mk. Avdragets maximibelopp skall emellertid minska med ett belopp med vilket den skattskyldiges tillgångar som inte hänför sig till jord- och skogsbruk överstiger en miljon mark. Ett avdrag som görs under skatteåret får

vara högst 25 procent av avdragets maximibelopp, dock högst beloppet av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas. Avdraget skall beviljas vid beskattningen för åren 1995—1999.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för år 1995 och skall behandlas i samband med den.

Propositionen ansluter sig till anpassningen av Finlands jordbruk och livsmedelshushållning till ett medlemskap i Europeiska unionen.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1995, om Finland ansluter sig som medlem till Europeiska unionen.

MOTIVERING

1. Nuläget och propositionens mål

Om Finland ansluter sig som medlem till Europeiska unionen (EU) medför detta betydande anpassningsproblem, eftersom jordbrukets producentpriser sjunker vid anslutningstidpunkten, medan kostnaderna först börjar sjunka småningom. Ett medlemskap innebär att Finland omfattas av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. Anslutningsavtalet möjliggör dock vissa stödsystem för övergångsperioden. Det är dock inte möjligt att på ett, i jämförelse med den nuvarande inkomstnivån, tillfredsställande sätt inrikta ett direkt stöd till gårdsbruksenheter med en hög avkastning. Unga jordbrukares gårdsbruksenheter som hör till denna kategori har en ekonomi

som ofta även belastas av stora skulder till följd av generationsväxlingar vilka genomförts under en tid då prisnivån var hög samt av andra stora skulder som förorsakats av gårdsbruksenheter utvecklingsinvesteringar. Därför anser regeringen att det är viktigt att kapitalkostnaderna sänks under en övergångsperiod och att produktionsstöd används så, att verksamheten speciellt på dessa gårdsbruksenheter kan tryggas.

I princip borde det stöd som ges jordbruket ges i form av direkt stöd. Stöd i form av beskattning borde ges först då det direkta stödet inte leder till en skälig lösning. Det direkta stödet kan klart exaktare än stöd i form av beskattning inriktas på de målgrupper som det är avsett för. Skattesystemet är alltid i den

mån stereotyp att skattestödet även kan gå till mottagare som det inte är avsett för och som kanske inte ens behöver det. Stöd i form av beskattning är också till nytta endast för dem som har beskattningsbar inkomst.

Stöd som ges i form av beskattning borde inte få ha formen av helt oinriktat allmänt stöd, eftersom det inte bör få dämpa jordbrukets strukturomvandling. Skuldsatta men livsdugliga gårdsbruksenheter skulle vara den målgrupp som borde ges det skattemässiga stödet. En av utgångspunkterna är att skuldsättningen beror på att man med hjälp av investeringar har försökt göra gårdsbruksenhets struktur produktiv även inom Europeiska unionens förhållanden. I dessa fall kunde en skattelättnad som gäller under en bestämd tid och grundar sig på skuldbeloppet i viss mån främja jordbrukets anpassning.

Det finns inte någon tillförlitlig och entydig mätare för mätning av en gårdsbruksenhets livsduglighet. Det är inte möjligt att i samband med beskattningen överväga gårdsbruksenhets livsduglighet. Inte heller de metoder för uppskattning av livsdugligheten som jordbruksförvaltningen har till sitt förfogande är så entydiga att de kunde användas som hjälpmedel vid verkställande av beskattningen. En gårdsbruksenhet kan betraktas som livsduglig om det trots gårdsbruksenhets skuldbörda kvarstår beskattningsbar inkomst av jordbruket i den mån att även inkomstskatt skall betalas. Då avdrag som beviljas vid beskattningen är till nytta endast i sådana fall, kan stödet anses vara inriktat på dem som det är avsett för.

2. Föreslagna ändringar

2.1. Anpassningsavdrag

Det föreslås att i inkomstbeskattningen tas i bruk ett avdrag som är i kraft en bestämd tid och som inriktas på skuldsatta jordbrukare. Av inkomsten av jordbruk skulle på yrkande av den skattskyldige få göras ett extra avdrag, ett s.k. anpassningsavdrag. Grund för avdraget vore en långfristig skuld som hänför sig till jordbruket. Som långfristig skuld betraktas enligt 149 § inkomstskattelagen en skuld som förfaller till betalning efter ett år eller någon längre tid, dock inte ett kreditavtal med överenskommen kreditgräns. För att det inte skall

vara möjligt att försöka utnyttja avdraget genom att ta upp mera skuld skall grunden för avdraget vara skuldbeloppet vid utgången av 1993.

Eftersom målet uttryckligen är att stöda livsdugliga jordbruk med stora skulder, föreslås att avdraget beviljas endast då skulden som hänför sig till jordbruket uppgår till minst 280 000 mk. Avdragets maximibelopp föreslås till 50 procent av det skuldbelopp som överstiger 280 000 mk.

Om jordbrukaren eller hans make utöver jord- och skogsbrukstillgångarna innehar en betydande mängd övriga tillgångar, kan en sådan jordbrukare inte anses behöva stöd via beskattningen vid anslutningen till Europeiska unionen, även om hans skulder som hänför sig till jordbruket överstiger 280 000 mk. De skulder som hänför sig till jordbruk kan i sådana fall betalas genom att använda inkomst från andra tillgångar än jord- och skogsbrukstillgångar. Därför föreslås att om det sammanlagda värdet av den skattskyldiges andra skattepliktiga tillgångar än dem som hänför sig till jord- och skogsbruket överstiger en miljon mark, skall med det belopp som överstiger detta minskas maximibeloppet av anpassningsavdraget. Som övriga skattepliktiga tillgångar än jord- och skogsbrukstillgångar beaktas bl.a. värdepapper, stadigvarande bostad och fritidsbostad samt transportmedel. Som tillgångar avses det belopp av övriga tillgångar än jord- och skogsbrukstillgångar som fastställts vid beskattningen för 1993. Makarnas skattepliktiga tillgångar räknas samman.

Avdraget skulle periodiseras så, att det beviljas vid beskattningen för fem år. Det årliga avdragets maximibelopp vore 25 procent av avdragets hela belopp, dock högst beloppet av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas. Således skulle avdraget under skatteåret inte för jordbruket kunna förorsaka förlust, som man ytterligare kunde kräva att få dra av från de andra kapitalinkomsterna. Avdraget skall göras från förvärvsinkomstandelen av den företagsinkomst av jordbruk som skall fördelas. Om detta inte är tillräckligt för ett avdrag, skall den överskjutande delen dras av från kapitalinkomstandelen. Periodiseringsförfarandet möjliggör att hela beloppet av anpassningsavdraget kan göras på fyra år, om den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas är tillräcklig. Om det under fem år inte bildas tillräckligt med företagsinkomst som

skall fördelas, blir en del av anpassningsavdraget oanvänt. Yrkande på avdrag borde framställas innan beskattningen har slutförts. Det föreslås att en ny 149 a § med detta innehåll fogas till inkomstskattelagen.

2.2. Förluster som fastställts för skatteår före skatteåret 1993

I 151 § inkomstskattelagen ingår stadganden om avdrag av fysiska personers och dödsbors förluster från skatteår före skatteåret 1993. Enligt det differentierade inkomstskattesystemet i inkomstskattelagen fastställs inkomstslagens förluster skilt för sig i statsbeskattningen. Förvärvsinkomstförlust dras av från de följande skatteårens förvärvsinkomst och kapitalinkomstförlust från de följande skatteårens kapitalinkomster. Förluster från skatteår före skatteåret 1993 dras i första hand av från förvärvsinkomsten. Om detta inte är möjligt, dras de av från kapitalinkomsten.

Förlust från gårdsbrukets förvärvskälla fastställdes, med anledning av de begränsningar som gällde en minskning av gårdsbrukets förlust i statsbeskattningen och som var i kraft före inkomstskattelagen för skatteåret 1993, skilt för sig i statsbeskattningen och kommunalbeskattningen och gårdsbrukets förlust drogs av från inkomsten från samma förvärvskälla även i statsbeskattningen. Då det inte stämde överens med syftet med begränsningarna enligt inkomstskattelagen att obegränsat dra av gårdsbrukets gamla förluster från den skattskyldiges alla förvärvsinkomster, fogades till 151 § inkomstskattelagen stadganden om rätt att endast från inkomst av jordbruk eller skogsbruk dra av gårdsbrukets förlust som fastställts i statsbeskattningen. Med anledning av att anpassningsavdraget togs i bruk föreslås att 151 § 1 och 2 mom. ändras så, att i dem nämns rätten att göra anpassningsavdrag innan gamla förluster dras av.

3. Propositionens verkningar

Avdraget beräknas minska skattetagarnas skatteintäkter med ca 260 milj. mk. Statens skatteintäkter minskar med ca 115 milj. mk och kommunernas skatteintäkter med ca 145 milj. mk. De gårdsbruksheter som är berättigade till avdraget beräknas vara 19 000 till antalet. Avdragsbeloppet skulle i genomsnitt uppgå till 35 600 mk per gårdsbruksheter. Sänkningen av avdraget som görs på grundval av tillgångar berör ungefär 200—300 gårdsbruksheter.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Förslaget till ibrucktagande av ett anpassningsavdrag grundar sig på ett förslag av den tjänstemannaarbetsgrupp som utredde jordbrukets beskattning och budgetfrågor och som tillsatts vid den koordinerande ministerarbetsgruppens möte den 14 mars 1994, vilket möte behandlade genomförandet av EU-förhandlingsresultatet i fråga om jordbruk, livsmedelsindustri och regionalpolitik. Statsrådet fattade den 27 maj 1994 ett principbeslut om anpassning av Finlands jordbruk och livsmedelshushållning samt regionalpolitik och strukturpolitik till ett EU-medlemskap. I detta sammanhang beslöt man föreslå en minskning av de skuldsatta gårdsbruksheternas skuldbörda.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1995. Den skall tillämpas första gången vid beskattningen för 1995. Lagens ikraftträdande som skall bestämmas genom förordning är beroende av om Finland ansluter sig som medlem till Europeiska unionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/92) 151 § 1 och 2 mom., av dessa lagrum 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1502/93), samt fogas till lagen en ny 149 a § som följer:

149 a §

Anpassningsavdrag

Om fysiska personer eller dödsbon som bedriver jordbruk eller makar som gemensamt bedriver jordbruk vid utgången av 1993 har haft minst 280 000 mark i långfristiga skulder som hänför sig till jordbruk och avses i 149 § 4 mom., eller om delägare i en beskattningssammanslutning som bedriver jordbruk vid utgången av 1993 har haft minst 280 000 mark i långfristiga skulder som hänför sig till sammanslutningens jordbruk och avses i 149 § 4 mom., görs från ovan avsedda inkomst av jordbruk på yrkande av den skattskyldige ett extra avdrag (*anpassningsavdrag*) i beskattningen för åren 1995—1999.

Anpassningsavdragets maximibelopp är för de år det beviljas sammanlagt 50 procent av det skuldbelopp som överstiger 280 000 mark. Om vid beskattningen för 1993 det sammanlagda beloppet av den skattskyldiges eller makarnas andra tillgångar än sådana som hänför sig till jord- och skogsbruk emellertid överstiger 1 000 000 mark, skall det överskjutande beloppet dras av från anpassningsavdragets maximibelopp. Beloppet av det avdrag som görs under skatteåret får vara högst 25 procent av avdragets maximibelopp, dock högst beloppet av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas. Avdraget görs från förvärvsinkomstandelen av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas och till den överskjutande delen från kapitalinkomstandelen.

Yrkande i ärendet skall framställas innan beskattningen för det skatteår som yrkandet gäller har slutförts.

151 §

Fysiska personers och dödsbons förluster för skatteår före 1993

skattningen fastställda förluster från skatteår före skatteåret 1993 skall dras av från skatteårets vid statsbeskattningen fastställda förvärvsinkomst och den överskjutande delen från kapitalinkomsten. Den förlust som vid statsbeskattningen har fastställts för gårdsbruk skall dock först dras av högst till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet av de i skatteårets förvärvsinkomst och kapitalinkomst ingående beloppen av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas, från vilken företagsinkomst har dragits av det anpassningsavdrag som beviljas för skatteåren 1995—1999, och antingen kapitalinkomsten av skogsbruket efter att skogsavdrag, utgiftsreservering och utgifter för förvärvande av skogsinkomst har dragits av eller den nettoinkomst av skogsbruk som avses i 11 § inkomstskattelagen för gårdsbruk, samt värdet av skattepliktigt leveransarbete.

Fysiska personers och dödsbons vid kommunalbeskattningen fastställda förluster från skatteår före skatteåret 1993 skall vid kommunalbeskattningen dras av från skatteårets inkomst. Förluster från någon annan fastighetsinkomstkälla än en gårdsbruksenhet kan dock inte dras av. Av förlust från en rörelseinkomstkälla och en yrkesinkomstkälla dras av högst ett belopp som motsvarar förvärvsinkomstandelen av den näringsinkomst som ingår i skatteårets inkomst vid kommunalbeskattningen. Förlust som hänför sig till gårdsbruk dras av högst till det sammanlagda beloppet av den i skatteårets inkomst vid kommunalbeskattningen ingående förvärvsinkomstandelen av jordbruket, från vilken förvärvsinkomstandel har dragits av det anpassningsavdrag som beviljas för skatteåren 1995—1999, och den nettoinkomst av skogsbruk som avses i 11 § inkomstskattelagen för gårdsbruk samt av värdet av skattepliktigt leveransarbete.

Fysiska personers och dödsbons vid statsbe-

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 1995.

Helsingfors den 16 september 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister *Mauri Pekkarinen*

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/92) 151 § 1 och 2 mom., av dessa lagrum 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1502/93), samt fogas till lagen en ny 149 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

149 a §

Anpassningsavdrag

Om fysiska personer eller dödsbon som bedriver jordbruk eller makar som gemensamt bedriver jordbruk vid utgången av 1993 har haft minst 280 000 mark i långfristiga skulder som hänför sig till jordbruk och avses i 149 § 4 mom., eller om delägare i en beskattningssammanslutning som bedriver jordbruk vid utgången av 1993 har haft minst 280 000 mark i långfristiga skulder som hänför sig till sammanslutningens jordbruk och avses i 149 § 4 mom., görs från ovan avsedda inkomst av jordbruk på yrkande av den skattskyldige ett extra avdrag (anpassningsavdrag) i beskattningen för åren 1995—1999.

Anpassningsavdragets maximibelopp är för de år det beviljas sammanlagt 50 procent av det skuldbelopp som överstiger 280 000 mark. Om vid beskattningen för 1993 det sammanlagda beloppet av den skattskyldiges eller makarnas andra tillgångar än sådana som hänför sig till jord- och skogsbruk emellertid överstiger 1 000 000 mark, skall det överskjutande beloppet dras av från Anpassningsavdragets maximibelopp. Beloppet av det avdrag som görs under skatteåret får vara högst 25 procent av avdragets maximibelopp, dock högst beloppet av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas. Avdraget görs från förvärvsinkomstandelen av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas och till den överskjutande delen från kapitalinkomstandelen.

Yrkande i ärendet skall framställas innan beskattningen för det skatteår som yrkandet gäller har slutförts.

Gällande lydelse

151 §

Fysiska personers och dödsboms förluster för skatteår före 1993

Fysiska personers och dödsboms vid statsbeskattningen fastställda förluster från skatteår före skatteåret 1993 skall dras av från skatteårets vid statsbeskattningen fastställda förvärvsinkomst och den överskjutande delen från kapitalinkomsten. Den förlust som vid statsbeskattningen har fastställts för gårdsbruk skall dock först dras av högst till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet av de i skatteårets förvärvsinkomst och kapitalinkomst ingående beloppen av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas och antingen kapitalinkomsten av skogsbruket efter att skogsavdrag, utgiftsreservering och utgifter för förvärvande av skogsinkomst har dragits av eller den nettoinkomst av skogsbruk som avses i 11 § inkomstskattelagen för gårdsbruk, samt värdet av skattepliktigt leveransarbete.

Fysiska personers och dödsboms vid kommunalbeskattningen fastställda förluster från skatteår före skatteåret 1993 skall vid kommunalbeskattningen dras av från skatteårets inkomst. Förluster från någon annan fastighetsinkomstkälla än en gårdsbruksenhet kan dock inte dras av. Av förlust från en rörelseinkomstkälla och en yrkesinkomstkälla dras av högst ett belopp som motsvarar förvärvsinkomstandelen av den näringsinkomst som ingår i skatteårets inkomst vid kommunalbeskattningen. Förlust som hänför sig till gårdsbruk dras av högst till det sammanlagda beloppet av den i skatteårets inkomst vid kommunalbeskattningen ingående förvärvsinkomstandelen av jordbruket och den nettoinkomst av skogsbruk som avses i 11 § inkomstskattelagen för gårdsbruk samt av värdet av skattepliktigt leveransarbete.

Föreslagen lydelse

151 §

Fysiska personers och dödsboms förluster för skatteår före 1993

Fysiska personers och dödsboms vid statsbeskattningen fastställda förluster från skatteår före skatteåret 1993 skall dras av från skatteårets vid statsbeskattningen fastställda förvärvsinkomst och den överskjutande delen från kapitalinkomsten. Den förlust som vid statsbeskattningen har fastställts för gårdsbruk skall dock först dras av högst till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet av de i skatteårets förvärvsinkomst och kapitalinkomst ingående beloppen av den företagsinkomst av jordbruket som skall fördelas, *från vilken företagsinkomst har dragits av det anpassningsavdrag som beviljas för skatteåren 1995—1999*, och antingen kapitalinkomsten av skogsbruket efter att skogsavdrag, utgiftsreservering och utgifter för förvärvande av skogsinkomst har dragits av eller den nettoinkomst av skogsbruk som avses i 11 § inkomstskattelagen för gårdsbruk, samt värdet av skattepliktigt leveransarbete.

Fysiska personers och dödsboms vid kommunalbeskattningen fastställda förluster från skatteår före skatteåret 1993 skall vid kommunalbeskattningen dras av från skatteårets inkomst. Förluster från någon annan fastighetsinkomstkälla än en gårdsbruksenhet kan dock inte dras av. Av förlust från en rörelseinkomstkälla och en yrkesinkomstkälla dras av högst ett belopp som motsvarar förvärvsinkomstandelen av den näringsinkomst som ingår i skatteårets inkomst vid kommunalbeskattningen. Förlust som hänför sig till gårdsbruk dras av högst till det sammanlagda beloppet av den i skatteårets inkomst vid kommunalbeskattningen ingående förvärvsinkomstandelen av jordbruket, *från vilken förvärvsinkomstandel har dragits av det anpassningsavdrag som beviljas för skatteåren 1995—1999*, och den nettoinkomst av skogsbruk som avses i 11 § inkomstskattelagen för gårdsbruk samt av värdet av skattepliktigt leveransarbete.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 1995.

